

Talousarvion käyttösuunnitelman toteutuminen 30.6.2024

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 3.9.2024 § 65

....

Sisällys

1. Käyttösuunnitelman sitovuustaso	2
2. Tilivelvollisuus.....	2
3. Talousarvion toteutumisen seuranta 2024.....	3
4. Käyttösuunnitelma 2024/ Sivistys- ja hyvinvointitoimiala/ toimintayksikötaso.....	4
5. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto -vastuualue.....	5
6. Varhaiskasvatus -vastuualue.....	6
Strategiset tavoitteet.....	6
7. Perusopetus ja lukiokoulutus -vastuualue	10
Strategiset tavoitteet.....	10
7.2 Perusopetus.....	11
7.3 Lukiokoulutus	13
7.4 Ruokapalvelut.....	14
7.1 Strategiset tavoitteet	18
7.2 Kansalais- ja musiikkiopisto.....	22
7.2.1 Kansalaisopisto.....	22
7.2.2 Musiikkiopisto	23
7.3 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	24
7.3.1 Kirjastopalvelut	24
7.3.2 Kulttuuripalvelut.....	27
8.4. Liikunta- ja nuorisopalvelut.....	29
8.4.1 Nuorisopalvelut.....	29
8.4.2 Liikuntapalvelut.....	30
8.4.3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	33
8.4.4 Uimahalli.....	34

1. Käyttösuunnitelman sitovuustaso

Tällä käyttösuunnitelmalla sivistys- ja hyvinvointilautakunta jakaa vastuualueen määrärahat (tuotot/kulut/toimintakate) toimintayksiköille. Lautakuntaan nähden viranhaltijoita sitova taso on toimintayksikkö. Toimintayksiköt jakaantuvat kustannuspaikkoihin.

Toimintayksiköiden esimiehet jakavat toimielimen vahvistamat osamäärärahat, osatuloarviot ja tavoitteet edelleen kustannuspaikoille. Uimahallia sitoo valtuustoon ja lautakuntaan nähden toimintakate.

2. Tilivelvollisuus

Vastuualue: 3000 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto Toimintayksikkö: 3000 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto	Tilivelvollisuus: Kirsi-Tiina Ikonen Kirsi-Tiina Ikonen
Vastuualue: 3100 Varhaiskasvatus Toimintayksiköt: 3010 Päiväkodit 3120 Perhepäivähoito	Katja Koskela Katja Koskela Katja Koskela
Vastuualue: 3200 Perusopetus ja lukiokoulutus Toimintayksiköt: 3200 Perusopetus 3230 Lukiokoulutus 3310 Ruokapalvelut	Kirsi-Tiina Ikonen Kirsi-Tiina Ikonen Pasi Tolonen Helena Farin
Vastuualue: 3400 Kulttuuri- ja vapaa-aika Toimintayksiköt: 3400 Kansalais- ja musiikkiopisto 3500 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut 3600 Liikunta- ja nuorisopalvelut	Pekka Partanen Tapani Lakaniemi Sanna Marin Pekka Partanen

3. Talousarvion toteutumisen seuranta 2024

Iisalmen kaupungin talousohjeen (19.12.2022) mukaisesti raportointiaikataulu tarkennetaan vuosittain talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Talousarvion toteumasta tuloslaskelma, tuotot/kulut lautakunnittain ja investointien toteumatiedot raportoidaan kaupunginhallitukselle maaliskuusta alkaen kolmen kuukauden välein. Osavuosikatsaus raportoidaan valtuustolle kesäkuun toteutumien mukaan. Osavuosikatsaus sisältää tuloslaskelman, toimielinkohtaisen talouden toteuman ja investointiosan toteumaraporttien lisäksi arvioit valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan talouden toteumatilanne (tuotot/kulut/toimintakate) toimintayksikötasolla raportoidaan edellä mainitun aikataulun mukaisesti.

Käyttösuunnitelma raportoidaan lautakunnalle puolivuositain kesä- ja joulukuun toteutumien mukaan.

4. Käyttösuunnitelma 2024/ Sivistys- ja hyvinvointitoimiala/ toimintayksikötaso

Toimintayksikkö	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Jäljellä 2024	Tot %
3000 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto						
Toimintatuotot	-	-	-	-	-	0
Toimintakulut	- 940 300	-	- 940 300	- 469 948	- 470 352	50,0
Toimintakate	- 940 300	-	- 940 300	- 469 948	- 470 352	50,0
3010 Päiväkodit						
Toimintatuotot	399 800	-	399 800	365 460	34 340	91,4
Toimintakulut	- 12 432 400	-	- 12 432 400	- 6 426 561	- 6 005 839	51,7
Toimintakate	- 12 032 600	-	- 12 032 600	- 6 061 101	- 5 971 499	50,4
3120 Perhepäivähoito						
Toimintatuotot	111 600	-	111 600	64 024	47 576	57,4
Toimintakulut	- 1 396 600	-	- 1 396 600	- 619 486	- 777 114	44,4
Toimintakate	- 1 285 000	-	- 1 285 000	- 555 463	- 729 537	43,2
3200 Perusopetus						
Toimintatuotot	946 900	55 825	1 002 725	1 142 144	- 139 419	113,9
Toimintakulut	- 23 829 800	- 66 325	- 23 896 125	- 11 827 103	- 12 069 022	49,5
Toimintakate	- 22 882 900	- 10 500	- 22 893 400	-10 684 958	- 12 208 442	46,7
3230 Lukiokoulutus						
Toimintatuotot	95 600	-	95 600	163 624	- 68 024	171,2
Toimintakulut	- 2 989 600	-	- 2 989 600	- 1 513 380	- 1 476 220	50,6
Toimintakate	- 2 894 000	-	- 2 894 000	- 1 349 757	- 1 544 243	46,6
3310 Ruokapalvelut						
Toimintatuotot	2 835 400	-	2 835 400	1 420 829	1 414 571	50,1
Toimintakulut	- 2 674 300	-	- 2 674 300	- 1 294 209	- 1 380 091	48,4
Toimintakate	161 100	-	161 100	126 620	34 480	78,6
3400 Kansalais- ja musiikkiopisto						
Toimintatuotot	410 700	51 000	461 700	304 401	157 299	65,9
Toimintakulut	- 1 966 600	- 51 000	- 2 017 600	- 1 027 432	- 990 168	50,9
Toimintakate	- 1 555 900	-	- 1 555 900	- 723 031	- 832 869	46,5
3500 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut						
Toimintatuotot	143 200	18 000	161 200	68 328	92 872	42,4
Toimintakulut	- 2 153 300	- 18 000	- 2 171 300	- 1 092 037	- 1 079 263	50,3
Toimintakate	- 2 010 100	-	- 2 010 100	- 1 023 710	- 986 390	50,9
3600 Liikunta- ja nuorisopalvelut						
Toimintatuotot	1 026 700	-	1 026 700	919 861	106 839	89,6
Toimintakulut	- 6 276 400	-	- 6 276 400	- 3 027 767	- 3 248 633	48,2
Toimintakate	- 5 249 700	-	- 5 249 700	- 2 107 906	- 3 141 794	40,2
RAPORTTI YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	5 969 900	124 825	6 094 725	4 448 670	1 646 055	73,0
Toimintakulut	- 54 659 300	- 135 325	- 54 794 625	- 27 297 923	- 27 496 702	49,8
Toimintakate	-48 689 400	- 10 500	-48 699 900	-22 849 253	-25 850 647	46,9

5. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto - vastuualue

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Toteuma 30.6.24	Tila
Kestävä kuntatalous				
Tuotot ja kulut toteutuvat talousarvion mukaisesti	Kulukuri ja talouden seuranta	Talousarvion toteutumisvertailu, toteuma ajankohdan mukainen	Toimintakate 46,9 %	

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallintoon kuuluvat lautakunta, hyvinvointijaosto, toimialajohtaja sekä vastuualueiden johtajat. Osa kustannuksista kohdistetaan toimintayksiköihin vyörytyserinä.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala myöntää vuosittain avustuksia iisalmelaisille rekisteröityneille yhdistyksille sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päättämien (24.2.2023 §10) avustusten myöntämisperusteiden mukaisesti. Vuoden 2024 avustussumma on 371 100 euroa ja myönnettyistä avustuksista on 30.6.2024 mennessä maksettu 58,2 %.

Avustukset jakaantuvat toiminta-avustuksiin, kohdeavustuksiin, koulutus- ja kurssitoimintaan, apurahoihin ja stipendeihin. Suurin osa avustusmäärärahasta kohdistuu sopimuspohjaisiin avustuksiin sekä liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen toiminnan tukemiseen (toiminta-avustukset).

Kulttuuripalveluiden kohdeavustusmäärärahaa voidaan myöntää myös yksittäisille taiteilijoille ja taiteilijaryhmille. Liikunnan kohdeavustuksilla tuettiin mm. järjestöjen ylläpitämien liikuntatilojen- ja alueiden ylläpitämistä ja kehittämistä sekä jääseurojen lähialueen jäähallien käyttöä. Kulttuurijärjestöille varatusta määrärahasta jäi avustuspäätöksen jälkeen käyttämättä 1 000 €, joka siirrettiin kulttuurin kohdeavustusmäärärahoihin.

Avustukset jakautuvat seuraavasti:

3500 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	TP 2023	KS 2024	Tot. 30.6.24
Kulttuurijärjestöjen toiminta-avustukset	14 600 €	17 000 €	11 900 €
Kulttuurin kohdeavustukset	6 000 €	6 000 €	5 200 €
3600 Liikunta- ja kulttuuripalvelut			
Liikunta- ja nuorisojärjestöjen toiminta-avustukset	99 900 €	95 100 €	51 600 €
Apurahat ja stipendit	8 430 €	8 000 €	
Koulutus- ja kurssitoiminta	4 751 €	6 500 €	442 €
Vammaisjärjestöjen liikunnan toiminta-avustukset	6 000 €	6 000 €	2 200 €
Liikunnan kohdeavustukset	30 477 €	23 000 €	8 500 €
Muut harkinnanvaraiset avustukset	24 100 €	20 000 €	6 150 €
Sopimuspohjaiset toiminta-avustukset	115 000 €	193 900 €	130 000 €

6. Varhaiskasvatus -vastuualue

Strategiset tavoitteet

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 30.6.24	Tila
Inspiroiva Iisalmi				
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Varhaiskasvatuksessa on käytössä Ihmeelliset vuodet-ryhmänhallintaohjelma.	Jokaisessa ryhmässä vähintään yksi koulutuksen käynyt työntekijä.	Ei toteutunut. 77,4 %/100 %	
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Esiopetus tekee VIRTAtyhteistyötä alkuopetuksen kanssa.	VIRTA-toimintaa toteutetaan kaikissa koulujen yhteydessä olevissa esiopetusryhmissä.	Toteutunut	
Osallistamme käyttäjäryhmät ja kolmannen sektorin mukaan palveluiden suunnitteluun ja viestimme palvelutarjonnastamme aktiivisesti ja monikanavaisesti	Varhaiskasvatus tekee monitoimijaista yhteistyötä eri perhepalveluja tuottavien toimijoiden ja perheiden kanssa.	Varhaiskasvatus mukana monialaisesti järjestetyissä vanhempaintapahtumissa vähintään kerran vuodessa.	Toteutunut. Koko perheen musiikkitapahtuma Pikkulaululeikkishow.	
Osallistamme käyttäjäryhmät ja kolmannen sektorin mukaan palveluiden suunnitteluun ja viestimme palvelutarjonnastamme aktiivisesti ja monikanavaisesti	Asiakaskyselyt	Asiakaskysely tehdään kerran vuodessa.	Toteutunut	

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 30.6.24	Tila
Inspiroiva Iisalmi				
Huomioimme väestörakenteen muutokset ennakoivasti palvelutarjonnan kehittämisessä eri ikätasolle ja kohderyhmille	Varhaiskasvatuksen palvelutarjonta muokataan vastaamaan kysyntää huomioimalla asiakkaiden ikärakenne, henkilöstö ja tilat > palveluverkkosuunnitelma	Varhaiskasvatuspaikka järjestyy palveluntarpeen mukaisesti jokaiselle sitä hakeneelle asiakkaalle.	Toteutunut.	
Meidät tunnetaan valtakunnallisesti vetovoimaisena ja monipuolisena koulutuskasvatuksena, joka tarjoaa asukkailleen mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen vauvasta vaariin	Varhaiskasvatuksen laatu on laatuksikirjan indikaattorien mukaista.	Digitaalista laadunarviointia toteutetaan kerran vuodessa Karvin ja OKM:n Valssi-järjestelmällä.	Toteutunut.	
Kehitämme uusia yritys- ja koulutuslähtöisiä koulutusmalleja ja toimimme aktiivisesti ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutusmahdollisuuksien lisäämiseksi alueella yhteistyössä oppilaitosten kanssa	Työnantaja kannustaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä osallistumaan Oulun yliopiston syksyllä 2024 alkavaan varhaiskasvatuksen opettajan koulutukseen, jonka lähiopintojaksot järjestetään Kajaanissa yhteistyössä Kajaanin ja Iisalmen kaupunkien kanssa.	Varhaiskasvatuksesta koulutukseen osallistuu vähintään kaksi henkilöä.	Toteutunut. Kaksi hakijaa Iisalmesta valittiin opiskelijoiksi.	
Teemme päätöksiä, joilla turvataan perheiden, lasten ja nuorten mahdollisuudet turvalliseen kasvuun ja hyvään oppimiseen	Rekrytoimme varhaiskasvatukseen kelpoista henkilöstöä	100 % varhaiskasvatuksen henkilöstöstä on kelpoisia tehtäväänsä.	Toteutunut. Kaikissa vakituisissa tehtävissä on kelpoinen työntekijä.	

Varhaiskasvatuksen vastuualueeseen kuuluvat päiväkotitoiminta ja perhepäivähoito, esiopetus sekä liikennepuiston toiminnan koordinaatio ja avoimen varhaiskasvatuksen kokeilu.

Neljä kunnallista varhaiskasvatuksen toimintayksikköä tuottivat 53 % ja yksityiset palveluntuottajat 47 % varhaiskasvatuspalveluista. Lapsimäärän vähenemiseen syntyvyyden vähenemisen myötä, varauduttiin päivittämällä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnitelma sekä suunnittelemalla varhaiskasvatusryhmien ja henkilöstön määrä suhteessa varhaiskasvatuksen vähenevään palveluntarpeeseen. Kevään

esiopetushaussa huomioitiin lapsimäärän väheneminen keskittämällä esiopetus koulujen yhteydessä sijaitseviin esiopetusryhmiin.

Koulujen viisi erillistä esiopetusryhmää tekivät joustavaa esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä, VIRTATA-toimintaa, perusopetuksen kanssa.

Avoin varhaiskasvatus toimi kokeiluna yhteistyössä Perheentalo Onnissa ja Ilonassa. Toiminta monipuolisti lapsiperhepalveluita ja vahvisti monitoimijaista yhteistyötä sekä perheiden osallisuutta toimintojen suunnittelussa ja arvioinnissa. Avoimen varhaiskasvatuksen toimintaan siirrettiin varhaiskasvatuksen opettaja, jonka työtehtävissä yhdistyvät varhaiskasvatuksen opettajan ja sosionomin osaaminen.

Liikennepuiston avoin kohtaamispaikkatoiminta käynnistyi toukokuun puolivälissä tarjoten kesätyöpaikkoja nuorille sekä työkierron mahdollisuuksia kesän ajaksi varhaiskasvatuksen henkilöstölle.

Orpon hallitusohjelman mukaisesti vahvistettiin lasten mahdollisuuksia hyvinvointiin ja tasa-arvoiseen hyvään elämään. Varhaiskasvatuksessa toteutettiin keväällä kaveritaitoviikko, jonka pääteemana oli kiusaamisen ehkäisy. Lisäksi lasten hyvinvointia tukemaan perustettiin Iisalmen kaupungin varhaiskasvatuksen ja liikuntapalveluiden yhteistyönä varhaiskasvatuksen liikkumisohjelmaa tekevä työryhmä.

Varhaiskasvatuksessa kehitettiin digitalisuutta hankkimalla ajanmukaista välineistöä kuten älytaulut päiväkoteihin. Varhaiskasvatus teki sopimuksen Lukulumon kuvakirjapalvelusta, jonka tarkoituksena on mm. tukea lasten kielellistä kehitystä ja monikielisiä lapsia kotikielen ja suomen kielen osaamisessa. Elina- tekoälypalvelun käyttöönottamisesta tehtiin vuoden kokeilusopimus. Elina tukee varhaiskasvatuksen henkilöstön suunnittelutyötä sekä dokumentointia ja viestintää.

Valtion erityisavustuksella kehitettiin tasa-arvoa edistäviin toimenpiteitä päiväkodeissa kahden varhaiskasvatuksen resurssiopettajan lisätyöpanoksella.

Digitaalinen varhaiskasvatuksen laadunarviointi suoritettiin Valssi-järjestelmällä ja arvioinnin tuloksista tiedotettiin henkilöstöä, asiakkaita ja päättäjiä.

Varhaiskasvatuksessa työskentelevät Ihmeelliset vuodet-kouluttajat kouluttivat henkilöstöä menetelmäosaajiksi. Tavoite siitä, että jokaisessa varhaiskasvatusryhmässä on menetelmäosaaja toteutui 77,4/100 %.

Erityisavustus	Myöntäjä	€	Käyttöaika
Valtion erityisavustus digitaalisen laadunarviointijärjestelmän Valssin käyttöönoton tukemiseen vuodelle 2023-2024	Opetus- ja kulttuuriministeriö	76 438,50 €, TA24: 25 000 €	1.1.2023-30.6.2024
Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin 2023-2024	Opetus- ja kulttuuriministeriö	93 000 €	1.1.-31.12.2024
Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024-2027	Opetus- ja kulttuuriministeriö	246 000 €, josta varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osuus 53 954 €, TA24:-	2024-2027

Päiväkotihoidon/ Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut	TP2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
- päiväkotien hoitopäivien lkm (oma toiminta)	76 133	73 000	37 936	52,0
- tuntiperusteisten hoitopäivien lkm	52 334	53 000	26 151	49,3
- vuorohoidon hoitopäivien lukumäärä	23 799	20 000	11 785	58,9
- päiväkotien lasten lkm (oma toiminta, sis. esioppilaat)	402	400	421	105,3
- esiopetuksen oppilaiden lkm (koko ikäluokka)	197	163	197	120,9
- lastenhoidon tuen piiriin kuuluvien lasten lkm (sis. kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki, joustava hoitoraha sekä osittainen hoitoraha)	143	130	132	101,5
- yksityisten päiväkotien lasten lkm (sis. esioppilaat)	342	280	370	132,1

Perhepäivähoito/ Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut	TP2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
- perhepäivähoidon hoitopäivien lkm (oma toiminta)	8 705	7 560	3 894	51,5
- perhepäivähoidon lasten lkm	49	48	50	104,2
- yksityisten pph:n lasten lkm	52	42	48	114,3

Varhaiskasvatus/Taloutta kuvaavat tunnusluvut	TP2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
- kunnallinen varhaiskasvatus €/lapsi/kk*	1 486	1 499	1 383	92,3
- yksityinen varhaiskasvatus €/lapsi/kk*	949	1 190	971	81,6
- €/esioppilas/vuosi	8 491	9 377	4 255	45,4

(*sis. esiopetuksen

7. Perusopetus ja lukiokoulutus -vastuualue

Strategiset tavoitteet

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 30.6.	Tila
Inspiroiva Iisalmi				
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Osallistumme kehittämishankkeisiin ja kokeiluihin.	Mukana vähintään kolmessa uudessa kehittämishankkeessa tai kokeilussa.	Lukuisia kehittämishankkeita käynnissä.	
Osallistamme käyttäjäryhmät ja kolmannen sektorin mukaan palveluiden suunnitteluun ja viestimme palvelutarjonnastamme aktiivisesti ja monikanavaisesti	Koulujen oppilas- ja opiskelijakunnat ja/tai vanhempainryhmät ovat mukana toiminnan suunnittelussa.	Vähintään yksi yhdessä suunniteltu tapahtuma lukukaudessa.	Toteutunut.	
Osallistamme käyttäjäryhmät ja kolmannen sektorin mukaan palveluiden suunnitteluun ja viestimme palvelutarjonnastamme aktiivisesti ja monikanavaisesti	Kouluruokaryhmät kokoontuvat säännöllisesti.	Vähintään 2 kertaa vuodessa.	Toteutunut.	
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Lapsille ja nuorille tarjotaan monipuoliset harrastusmahdollisuudet.	Vähintään 90 % lapsista ja nuorista on ainakin yksi harrastus.	Toteutunut osittain. 8. ja 9. lk 94,1 % lukion 1. ja 2. lk 97,8 % ja 4. ja 5. lk 84,3 %	
Huomioimme väestörakenteen muutokset ennakoivasti palvelutarjonnan kehittämisessä eri ikätasoille ja kohderyhmille.	Oppilas-/opiskelijamäärän muutos huomioidaan opetusryhmiä muodostaessa.	Tuntikehyksen määrä muuttuu oppilasmäärän muuttuessa.	Toteutunut.	
Kehitämme uusia yrityslähtöisiä koulutusmalleja ja toimimme aktiivisesti ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutusmahdollisuuksien lisäämiseksi alueella yhteistyössä oppilaitosten kanssa.	Yrityskasvatusta toteutetaan esiopetuksesta toiselle asteelle.	Jokainen toimintayksikkö järjestää tai osallistuu vähintään yhteen tapahtumaan.	Toteutunut. Mm. Yrityskylä ja yritysvierailut.	

Tavoite	Toimenpide	Mittarit		
Inspiroiva lisalmi				
Teemme päätöksiä, joilla turvataan perheiden, lasten ja nuorten mahdollisuudet turvalliseen kasvuun ja hyvään oppimiseen	Otamme systemaattisesti käyttöön lapsivaikutusten arvioinnin niissä päätöksissä, jotka koskevat lapsia.	Lapsivaikutukset on arvioitu 100 % päätöksissä, jotka koskevat lapsia.	Toteutunut osittain.	

7.2 Perusopetus

Iisalmen kaupungin 11 peruskoulua tarjosivat opetussuunnitelman mukaista opetusta luokille 1-9. Maahanmuuttajille järjestettiin perusopetukseen valmistavaa opetusta. Kymppiluokan korvaavan TUVA-koulutuksen järjesti Ylä-Savon ammattioppilaitos.

Kaikilla perusopetuksen oppilailla oli käytössään henkilökohtainen päätelaite. Kaikki koulut toimivat Liikkuva koulu -toimintamallin mukaisesti.

Varhaista perustaitojen oppimista kehitettiin muodostamalla esiopetuksesta ja perusopetuksen kahdesta ensimmäisestä vuosiluokasta nykyistä yhtenäisempi kokonaisuus. Tästä käytettiin nimitystä Virta-toiminta. Virta-toimintaa järjestettiin jossain muodossa kaikilla kouluilla, mutta se painottui niihin kouluihin, joissa toimi myös erillinen esiopetusryhmä.

Koulujen uudisrakentamiset jatkuivat investointisuunnitelman mukaisesti. Soinlahden koulun kalustaminen ja muut hankinnat tehtiin keväällä 2024.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnitelma käsiteltiin keväällä 2024.

Erityisavustus	Myöntäjä	€	Käyttöaika
Perustaidot kuntoon	Opetushallitus	123 840 €, TA24: 10 500 €	20.6.2022-31.7.2024
Erityisavustus varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronapandemian vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022-2024	Opetus- ja kulttuuriministeriö	228 000 €, TA24: 68 900 €	1.1.2023-31.7.2024
Yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistaminen ja kehittäminen	Opetus- ja kulttuuriministeriö	93 131 €, TA24: 69 500 €	1.1.2023-31.7.2024

Erityisavustus	Myöntäjä	€	Käyttöaika
Esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävät toimenpiteisiin vuosille 2023-2024	Opetus- ja kulttuuriministeriö	285 000 €, TA24: 285 000 €	1.1.-31.12.2024
Tietoja ja taitoja lisämessä -kerhohanke	Opetushallitus	25 000 €, TA24: 25 000 €	1.10.2023-31.12.2024
Erasmus+/Juhani Ahon koulu	Opetushallitus	39 781 €, TA24: 31 825 €	2023-2024
Erasmus+/Juhani Ahon koulu 2024-25	Opetushallitus	46 980 €, TA24:-	2024-2025
Yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistaminen ja kehittäminen	Opetus- ja kulttuuriministeriö	36 937,76 €, TA24: 24 000 €	2024-2025
Valtion erityisavustus varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024-2027	Opetus- ja kulttuuriministeriö	246 000 €, josta perusopetuksen osuus 192 046 €, TA24:-	2024-2027

Koulut olivat mukana lukuisissa kehittämishankkeissa. Näistä ”Perustaidot kuntoon”, ”Erityisavustus varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronapandemian vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022-2024” sekä ”Yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistaminen ja kehittäminen” nimiset avustukset päättyivät kesällä 2024.

Perusopetus	TP2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- opetustuntien määrä	150 547	148 500	78 591	52,9
- oppilasmäärä (lk ka)	2 059	2 042	2 047	100,2
- kuljetettavien oppilaiden lkm	598	600	604	100,7
- €/opetustunti (netto)	140	150	133	88,7
- €/oppilas/vuosi (netto)	10 259	10 934	5 099	46,6
- perusopetuksen iltapäivätoiminnan lasten lkm	257	257	214	83,3
- perusopetuksen iltapäivätoiminnan ohjaustuntien lkm	20 510	20 000	10 600	53,0

7.3 Lukiokoulutus

Lukiokoulutus on yleissivistävää toisen asteen koulutusta, johon on mahdollista pyrkiä suoritettuaan perusopetuksen oppimäärän. Lukio antaa kelpoisuuden jatkaa opintoja sekä korkea-asteella että lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa.

Iisalmen lyseossa annettava opetus noudattaa nuorille tarkoitettua lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa. Myös aikuisopiskelijat voivat suorittaa lukio-opintoja osallistumalla lähiopetukseen joko varsinaisena opiskelijana tai aineopiskelijana.

Yleinen oppivelvollisuus laajeni toiselle asteelle syksystä 2021 alkaen vuosiluokka kerrallaan muuttaen lukiokoulutuksen maksuttomaksi. Viimeiset maksullista lukiota suorittavat opiskelijat valmistuivat lyseosta keväällä 2024.

Iisalmen lyseoon hakeutui kevään yhteishaussa normaali määrä nuoria (107). Myös ylioppilaita valmistui normaali määrä (99).

Lukiolaisten terveyttä ja hyvinvointia vahvistettiin ottamalla tammikuussa käyttöön Fredo App. Kyseessä on Nuorisopassin kaltainen sovellus, jonka avulla voidaan tukea nuorten omatoimista vapaa-ajan harrastamista (kulttuuria, liikuntaa ja muita hyvinvointipalveluita). Sovellus otettiin hyvin vastaan ja nuoret hyödynsivät etuja kiitettävästi. Sovelluksen kustannukset ovat maltilliset niiden jakautuessa lukiokoulutuksen, kulttuuripalveluiden ja liikuntapalveluiden kesken.

Lyseossa oli käynnissä kaksi hanketta Opetushallituksen erityisavustuksella. Näistä toinen, Kestävään kehitykseen keskittynyt Erasmus-hanke GoGreenGreat, saatettiin päätökseen kevään aikana. Toisessa, seutukaupunkien lukiodien yhteisessä laatuhankeessa, jatkettiin yhteistyötä 16 muun lukion kanssa lukiokoulutuksen laadun kehittämiseksi.

Toukokuussa saatiin uusi rahoituspäätös Opetushallituksen myöntäessä Iisalmen lyseon ja Rautavaaran lukion yhteiseen oppimisen tuen hankkeeseen avustusta 97 731 €. Hanke käynnistyy syksyllä 2024 lyseon koordinoimana.

Erityisavustus	Myöntäjä	€	Käyttöaika
Erasmus+/Kestävä kehitys	Opetushallitus	17 730 €, TA24: 7 590 €	1.1.2023-31.7.2024
Verkostosta laatua seutulukioihin (Sastamalan kaupunki)	Opetushallitus	Iisalmen osuus: 28 101 € TA24: 15 490 €	1.4.2023-31.7.2024

Erityisavustus	Myöntäjä	€	Käyttöaika
Oppimisen tuen hanke (mukana Rautavaaran lukio)	Opetushallitus	TA24: 97 731 €	15.5.2024-31.12.2025

Lukiokoulutus	TP2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- opetustuntien määrä	14 280	13 500	6 054	44,8
- opiskelijamäärä (valtionosuuspainotus)	316	310	302	97,4
- opetuskehys/opiskelija (20.9.)	1,28	1,25	0,53	42,4
- €/opetustunti (brutto)	212,00	221,00	250,00	113,1
- €/opetustunti (netto)	206,00	214,00	223,00	104,2
- €/oppilas/vuosi (brutto)	9 565	9 644	5 011	52,0
- €/oppilas/vuosi (netto)	9 294	9 335	4 469	47,9
Laatutavoitteet:				
Ylioppilaskokeiden läpäisyaste	97 %	100 %	99 %	
Eronneiden määrä	19		10	
- joista negatiivisia*)	1	0	2	

7.4 Ruokapalvelut

Perusopetuksen, lukion ja varhaiskasvatuksen ruoanvalmistus hoidettiin Lumakeskuksen Majakan - ja Juhani Ahon koulun Kiello keittiöistä. Perheentalo Onni ja Ilonan keitto valmistettiin Kielossa ja kesäloman aikana liikennepuiston keitto Majakassa. Ruoantarjoiluun palvelukeittiöissä käytettiin oman henkilökunnan lisäksi ostopalvelua. Sijaisuudet hoidettiin paikallisilla sijaisilla.

Elintarvikkeet hankittiin Sansia Oy:n sopimuksilla ja lähiruokaa tarjottiin kaksi kerran alkuvuoden aikana.

Opetukseen osallistuville annettiin jokaisena työpäivänä maksuton, monipuolinen ja täysipainoinen, ohjattu ateria. Varhaiskasvatuksessa ruokailu järjestettiin ohjatusti kaikille läsnä oleville lapsille.

Yläkoulujen oppilaille annettiin maksuton aamu - ja välipala. Aamupalalla tarjottiin vaihdellen puuroa, sämpylää, leipää, hedelmiä ja jogurttia. Välipalalla näkkileipää, ravintorasvaa ja maitoa. Kävijöitä oli keskimäärin aamupalalla 20 - 95 ja välipalalla 0 - 40. Ruokailijamäärä vaihteli viikonpäivän mukaan. Huhtikuun aikana ruokailijat aamu- ja välipalalla vähenivät. Toukokuussa välipalaa ei tarjottu enää perjantaisin.

Viiden viikon kiertävässä ruokalistassamme toteutui sydänmerkitty aterialaji 2-4 kertaa viikossa.

Oppilasruokailussa Lumakeskus Majakassa ja Juhani Ahossa käynnisteltiin ATTUNE Tarja-palvelua. Tällä RFID-tekniikalla saadaan automaattisesti tarkat luvut ruokailijamääristä aterioilla. Tarkkojen ruokailijamäärien pohjalta saadaan todellinen annoskoko määriteltä, jolloin ruokahävikki pienenee, työajan käyttö tehostuu sekä tiedämme ruokailijoiden lempi- / inhokkiruuat, jonka pohjalta ruokalista suunnitellaan seuraavalle lukukaudelle.

Ruokapalvelut	TP2023 (*)	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
VARHAISKASVATUS/Majakka				
Kirkkopuiston päiväkot				
- lounas, kpl/vuosi		4 100	2 743	66,9
- €/kpl		8,50		
Lumilinnan päiväkot				
- lounas, kpl/vuosi		7 350	4 759	64,8
- €/kpl		5,20		
Paloisten päiväkot				
- lounas, kpl/vuosi		17 500	9 298	53,1
- €/kpl		3,10		
Peltosalmen päiväkot				
- lounas, kpl/vuosi		7 350	3 854	52,4
- €/kpl		5,20		
Simpukka päiväkot				
- lounas, kpl/vuosi		28 000	15 148	54,1
- €/kpl		6,00		
PERUSOPETUS/Majakka				
Hernejärven koulu				
- lounas, kpl/vuosi		11 000	4 020	36,6
- €/kpl		4,75		
PERUSOPETUS/Majakka				
Kangaslammin koulu				
- lounas, kpl/vuosi		68 000	33 627	49,5
- €/kpl		3,05		
Kauppis-Heikin koulu				
- lounas, kpl/vuosi		31 000	14 543	46,9
- €/kpl		3,40		
Sourunsalon koulu				
- lounas, kpl/vuosi		11 400	5 379	47,2
- €/kpl		5,00		
Juhani Ahon koulu ja Iisalmen lyseo				
- lounas, kpl/vuosi		55 000	21 514	39,1
- €/kpl		3,15		
PERUSOPETUS/Kielo				
Edvin Laineen koulu				
- lounas, kpl/vuosi		56 000	26 292	47,0
- €/kpl		3,45		
Juhani Ahon koulu				
- lounas, kpl/vuosi		90 350	48 918	54,1
- €/kpl		2,45		

Ruokapalvelut	TP2023 (*)	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
Kilpijärven koulu				
- lounas, kpl/vuosi		49 000	22 806	46,5
- €/kpl		4,60		
Mansikkaniemen koulu				
- lounas, kpl/vuosi		57 700	25 739	44,6
- €/kpl		4,05		
Partalan koulu				
- lounas, kpl/vuosi		5 600	2 826	50,5
- €/kpl		7,30		
Runnin koulu				
- lounas, kpl/vuosi		5 600	3 395	60,6
- €/kpl		7,30		
Soinlahden koulu				
- lounas, kpl/vuosi		13 000	6 118	47,1
- €/kpl		4,80		

(* Uusi tunnusluku, ei TP tieto)

Laatutavoitteet

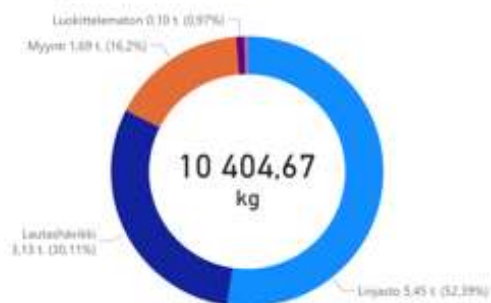
- liharuokiin valitaan vastuullisesti tuettuja kotimaisia lihavaihtoehtoja, joiden tuotannossa huomioidaan eläinten hyvinvointi.
- pääruokien kanssa tarjotaan runsaasti kasviksia
- käytetään kotimaisia kasvisproteiineja
- käytetään MSC-merkittyjä kalatuotteita, jolloin varmistutaan siitä, että ekologisuus on huomioitu niiden pyynnissä
- pyritään hävikin määrän vähentämiseen

Ruokahävikin seurannassa käytämme Biovaaka Flow sovellusta Juhani Ahon-, Lumakeskus Majakan-, Kangaslammin -, Kauppiis-Heikin-, Mansikkaniemen ja Kilpijärven kouluissa ja Simpukan päiväkodilla. Pienemmissä kohteissa hävikkiä seurataan manuaalisesti.

Tavoitteena on linjasto- ja lautashävikin pienentäminen ruokailevaa asiakasta kohden. Valtakunnallisesti tavoitteena on hävikin pienentäminen 20 g /ruokailija. Tarkastelujakson aikana meidän hävikkimme oli 49,82 g/ruokailija.

Tarkastelujakso 1.1.2024 – 30.6.2024.

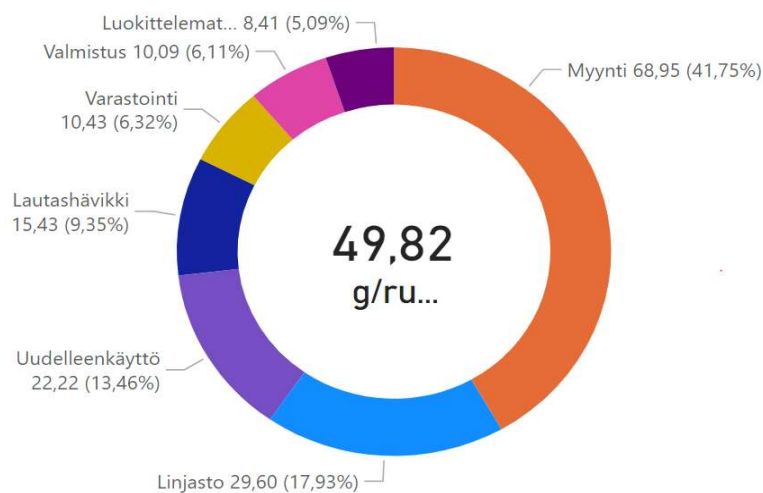
Hävikkilähde (kg)

Hävikkilähde (€)

Hävikkilähde (g/ruokailija)

Kulttuuri ja vapaa-aika -vastuualue

7.1 Strategiset tavoitteet

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 30.6.	Tila
Inspiroiva Iisalmi				
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Asukkaita kannustetaan käyttämään uimahallin, nuorisotilojen ja muita palveluja.	Tilojen kävijämäärät pysyvät alla olevien tavoitteiden mukaisina: Uimahalli, tavoite 2024 yhteensä 170 000 Nuorisotila Luukku, tavoite 2024 yhteensä 8 500	Saukko 105 245/ 61,9 % Luukku 4 239/ 49,9 %	
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Asukkaita kannustetaan käyttämään Kulttuurikeskusta ja sen palveluja.	Kulttuurikeskuksen kävijämäärä pysyy vähintään edellisvuoden tasolla	152 401 (Sis. tapahtumat, kirjasto, opistot, luontomuseo, näyttelyt)	
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Asukkaita kannustetaan käyttämään musiikki- ja kansalaisopiston palveluja.	Musiikki- ja kansalaisopiston opiskelijamäärät pysyvät vähintään edellisvuoden tasolla.	Musiikkiopisto ok Kansalaisopisto ok	
Osallistamme käyttäjäryhmät ja kolmannen sektorin mukaan palveluiden suunnitteluun ja viestimme palvelutarjonnastamme aktiivisesti ja monikanavaisesti	Kolmatta sektoria hyödynnetään palvelujen tuottamisessa sopimus pohjaisesti	Sopimusten määrä vähintään edellisvuoden tasolla	Ok	

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 30.6.	Tila
Inspiroiva Iisalmi				
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Lasten ja nuorten arjen hyvinvointia edistetään elintapojen osalta monitoimijaisessa yhteistyössä.	Nuorten alkoholinkäyttö ja tupakointi / tulos on parantunut edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna Tuntee itsensä yksinäiseksi / tulos on parantunut edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna Kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön Tulos on parantunut edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna Yli 95 % lapsista ja nuorista harrastaa kouluterveyskyselyn mukaan jotakin vähintään kerran viikossa:	1,9 % (2023), 2,2 (2021) Käyttää alkoholia viikoittain, 8. ja 9. lk oppilaista. 12,6 % (2023), 12,0 (2021) käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta 8. ja 9 lk oppilaista. 12 % (2023), 15 % (2021) tuntee itsensä yksinäiseksi 8. ja 9. lk oppilaista. 13 % (2023), 10 % (2021) ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä 8. ja 9 lk oppilaista. 84 % (2023), 87 % (2021) 4. ja 5. lk oppilaista harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa. 94 % (2023), 97 % (2021) 8. ja 9. lk oppilaista harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa.	
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Perheiden ja lasten liikkumisen edistetään hallitusohjelman mukaisesti.	Maksuttomien perhevuorojen määrä on suurempi kuin vuonna 2023.	Toteutui 2023 = 172 kpl 2024 = 267 kpl	

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 30.6.	Tila
Inspiroiva Iisalmi				
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Mahdollistetaan lasten ja nuorten tasa-arvoinen osallistuminen kulttuuriin.	Kulttuurikasvatussuunnitelmat käytössä ja ajantasalla	Kulttuurikasvatussuunnitelmat käytössä	
Huomioimme väestörakenteen muutokset ennakoivasti palvelutarjonnan kehittämisessä eri ikätasolle ja kohderyhmille	Ikäihmisten kulttuuripalvelujen kehittäminen.	Kansalaisopiston opiskelijamäärä vähintään edellisvuoden tasolla. Uusia toimintamalleja otettu käyttöön kirjasto- ja kulttuuripalveluissa vähintään 2 kappaletta Ikäihmisten kulttuurisuunnitelmien valmistuminen ja toimenpiteiden käynnistäminen	Ok Kirjastossa yhteistyökokeilu PSHVA etäryhmätoiminnan kanssa. Kulttuurisuunnitelma selvitys valmistunut	
Huomioimme väestörakenteen muutokset ennakoivasti palvelutarjonnan kehittämisessä eri ikätasolle ja kohderyhmille	Ikäihmisten liikuntapalvelujen kehittäminen.	Myytyjen seniorikorttien määrä/käyttömäärä on suurempi kuin vuonna 2023.	Toteutui 2023 = 492/13 920 2024 = 669/25 384 Kasvua 36 %	
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Liikuntaolosuhteiden kehittäminen ja omatoimisen liikkumisen lisääminen	Liikuntatilojen ja -alueiden käyttöasteet vähintään vuoden 2023 tasolla	Toteutui	

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 30.6.	Tila
Inspiroiva Iisalmi				
Huomioimme väestörakenteen muutokset ennakoivasti palvelutarjonnan kehittämisessä eri ikätasoille ja kohderyhmille	Musiikkiopisto tarjoaa musiikinopetusta kaikille lapsille ja nuorille. Musiikkiopisto luopuu osittain pääsykokeista ja osa oppilaista otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä.	Vähintään puolet oppilaista Iisalmessa otetaan oppilaiksi ilman pääsykokeita.	Toteutui	
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Mahdollistetaan taiteen läsnäoloa kaupunkikuvassa	Prosenttitaide mukana kaikissa kaupungin uusissa rakennushankkeissa	Toteutui	
Vaalimme kaupungin arvokasta historiaa ja kulttuuriympäristöämme	Varmistetaan Juhani Ahon museon rakennusten ja kokoelmien pysyminen kunnossa.	Museon kunnossapitosuunnitelma ajan tasalla Vuosittainen katsaus museokokoelmien kunnosta	Toteutui Toteutui	

Kulttuuri ja vapaa-aika -vastuualueen muodostaa kansalais- ja musiikkiopisto, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Uimahalli kuuluu liikunta- ja nuorisopalvelujen alle. Uimahallia sitoo valtuustoon nähden toimintakate. Vastuualueen yhteisinä kehittämiskohteina vuodelle 2024 olivat muun muassa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, järjestöyhteistyö, Elämäni kunnossa -toimenpiteet sekä lasten ja nuorten monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Erityis- ja hankeavustusten merkitys palvelujen kehittämisessä oli merkittävä. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin on sijoittunut myös osallisuus- ja hyvinvointikoordinaattorin tehtävä. Koordinaattori vastasi koko kaupungin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä laaditun tehtävänkuvan mukaisesti. Kulttuuri- ja vapaa-aika-vastuualueelle kuuluu kaikki kaupungin harkinnanvaraiset avustukset tapahtuma-avustuksia lukuun ottamatta.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden vastuualueelle saadut erityisavustukset:

Erityisavustus	Myöntäjä	€	Käyttöaika
Erasmus+/ Tiedotus/Kans.op.	Opetushallitus	TA24: 8 500 €	2024
Erasmus+ aikuiskoulutus/ Akkreditointi/Kans.op.	Opetushallitus	25 960 €, TA24: 25 900 €	1.6.2023-31.8.2024
Erasmus+ / Akkreditointi/ YSMO	Opetushallitus	16 481 €, TA24: 16 400 €	1.6.2023-31.8.2024
ALCHEMIA/YSMO/Erasmus+	Opetushallitus	Lopullinen tuki 51 000 €, josta YSMO:n osuus 11 698 €, TA24: 51 000 €	2024-2025
Inspiroiva ja ihmeellinen kirjasto-yhdessä uudistuen kohti tulevaisuutta	Aluehallintovirasto	18 000 €, TA24: 18 000 €	2024
Yhteinen askel - koulunuorisotyön hanke	Aluehallintovirasto	55 000 €, TA24: 26 200 €	1.1.2023-30.6.2024
IHMe - Iisalmen harrastamisen malli	Aluehallintovirasto	110 000 €, TA24: 55 000 €	1.8.2023-31.7.2024

7.2 Kansalais- ja musiikkiopisto

7.2.1 Kansalaisopisto

	TA 2023	TA+muutos 2023	Toteutunut 30.6.2023	Tot %
3410 Kansalaisopisto				
Toimintatuotot	158 400	158 400	89 939	56,8
Toimintakulut	- 855 300	- 855 300	- 402 269	47,0
Toimintakate	- 696 900	- 696 900	- 312 330	44,8

Iisalmen kansalaisopisto on tarjonnut vapaan sivistystyön opetusta kaikille kuntalaisille.

Opiston tarjonnassa ovat korostuneet kädentaitojen ylläpito ja kehittäminen sekä kieltenopetus. Kansalaisopisto järjestänyt kevään aikana kolme valtakunnallista Yleistä kielitutkintoa (YKI) suomen kielessä.

Iisalmen kansalaisopistossa on myös jatkettu valtion rahoittamaa suomen kielen kotoutumiskoulutusta. Kansalaisopiston koulutukseen ohjataan lukutaidottomat ja alhaisen lähtötason opiskelijat. Opiskeluun kuuluu itseopiskelun lisäksi lähiopetusta neljä tuntia päivittäin, 20 h/vk. Opetukseen on saatu valtionapu kahdelle opettajalle. Opetuksessa on vuonna 2024 kaksi tasoryhmää ja yli kaksikymmentä opiskelijaa.

Kaksi kansalaisopiston opettajaa on osallistunut keväällä täydennyskoulutukseen Euroopassa Erasmus+ rahoituksen turvin.

Kuntalaisten aktiivisuus on palautunut koronaa edeltävälle tasolle. Brutto-opiskelijoiden laskutapaa on järjeistetty eikä esim. liikuntaan osallistujia enää kirjata joka käyntikerralle erikseen, vaikka osallistuminen on kertaluonteista. Netto-opiskelijamäärä kertoo kansalaisopiston toimintaan osallistuneiden henkilöiden määrän yhteen kertaan laskettuna.

Kansalaisopistolla on tärkeä rooli kuntalaisten elämänlaadun kohottajana, kädentaitojen ryhmiin tullaan vuodesta toiseen, karaokeryhmästä syntyi lisälmeen kevään aikana karaokeyhdistys ja eskarilaiset tekivät kukin savityön. Lyhytkurssien määrää on menestyksekkäästi lisätty.

Kansalaisopisto	TP2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
- opetustuntien määrä	10 077	11 000	5 187	47,2
- kurssilaisten määrä	6 155	7 000	1 886 ^(*)	26,9
- €/opetustunti (netto, sis. vyör.)	64,54	67,23	64,32	95,7
- €/oppilas (netto, sis. vyör.)	115,10	105,64	176,90	167,5
- oppilasmäärä, netto	2 085	1 800	1 355	75,3

(*)liikuntaryhmiin osallistujien määrän laskentatapa muutettu

7.2.2 Musiikkiopisto

3420 Musiikkiopisto	TA 2023	TA+muutos 2023	Toteutunut 30.6.2023	Tot %
Toimintatuotot	252 300	303 300	214 462	70,7
Toimintakulut	- 1 111 300	- 1 162 300	- 625 163	53,8
Toimintakate	- 859 000	- 859 000	- 410 701	47,8

Ylä-Savon musiikkiopisto on tarjonnut musiikin laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta pääosin lapsille ja nuorille lisälmen, Kiuruveden, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän kunnissa. Opetukseen on osallistunut 273 pääaineista opiskelijaa sekä 115 muskarilaista. Opiston oppilaat lisälmessä on otettu pääosin ilman pääsykokeita, pianoon hakeneet oppilaat odottelevat vielä syksyllä vapautuvia paikkoja. Kesän aikana oppilasmäärään tulee vaihtuvuutta, mutta opisto pyrkii tarjoamaan paikan mahdollisimman monelle tarjoamalla opetusta joustavasti ryhmä- ja yksilöopetuksena budjetin rajoissa. Lasten väheneminen alueella vaikuttaa laskevasti myös musiikkiopiston hakijamääriin. Musiikkiopisto on tarjonnut myös oppilaiden ohjelmapalveluja alueella.

Musiikkiopisto on tuottanut Torstaiklassiset-konsertti-sarjaa, jonka rahoittajina on myös kulttuuripalvelut. Keväällä toteutettiin kuusi konserttia. Opisto ylläpitää myös puoliammatillista paikallista Ylä-Savo sinfonieta orkesteria sekä Ylä-Savon viihdeorkesteria.

Ohjelmassa keväällä Hilla ja Liisi -lastenmusikaali sekä Messias-oratorio. Musiikkiopistolla on Erasmus+ akkreditointi eli laatuleima, joka takaa rahoituksen eurooppalaiseen oppilaitosyhteistyöhön vuonna 2024. Keväällä opiston yhteismusiikkiryhmä kävi vierailulla Saksassa.

Musiikkiopisto	TP2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- opetustuntien määrä	11 640	11 000	6 226	60,2
- oppilasmäärä (lk ka)	258	250	273	109,2
- €/opetustunti (netto, sis. poistot ja vyör.)	75,04	84,03	71,40	85,0
- €/opiskelija/opisto (netto, sis. poistot + vyör.)	3 386	3 697	1 628	44,0
Musiikkileikkikoulun toiminnan piiriin kuuluvien lasten lkm	113	110	115	104,6
Opistoasteelle siirtyvät oppilaat	15	5	6	120,0
Musiikkileikkikoulusta soitinopintoihin siirtyvien lasten lkm	12	10	5	50,0
Vuosittaisia tasosuorituksia				
- solistisissa aineissa	85	60	51	85,0
- musiikin perusteissa	85	60	49	81,7
Päätötodistusten määrä	29	15	15	100,0

7.3 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

7.3.1 Kirjastopalvelut

3510 Kirjastopalvelut	TA 2023	TA+muutos 2023	Toteutunut 30.6.2023	Tot %
Toimintatuotot	57 600	75 600	29 291	38,7
Toimintakulut	- 1 315 000	- 1 333 000	- 680 340	51,0
Toimintakate	- 1 257 400	- 1 257 400	- 651 049	51,8

Iisalmen kaupunginkirjasto palvelee kuntalaisia laadukkailla kokoelmilla, osaavalla asiakas- ja tietopalvelulla, toimivilla tiloilla ja monipuolisilla tapahtumilla. Tavoitteena on tarjota yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, kulttuuriin, tietoon, oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen. Kirjasto edistää ja vahvistaa kaikenikäisten lukutaitoa huomioiden erityisesti lapset ja nuoret. Kirjasto edistää myös yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua sekä demokratiaa ja sananvapautta.

Kuntien yhteinen E-kirjasto avattiin käyttöön 29.4.2024. E-kirjastossa on lainattavissa e-kirjoja ja äänikirjoja suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä jonkin verran myös muilla kielillä. Lisäksi palvelussa on kotimaisia aikakauslehtiä. Palvelua pääsee käyttämään E-kirjasto-mobiilisovelluksella. Lisäksi otettiin valtakunnallisen kilpailutuksen myötä käyttöön elokuvien

suoratoistopalvelu Cineast. E-kirjasto ja Cineast korvasivat Rutakolla aikaisemmin käytössä olleet vastaavat e-palvelut. Asiakkaat ovat löytäneet uusien palveluiden pariin, ja elokuvapalveluiden käyttö on jatkunut entisellä tasolla. E-kirjaston käyttö alkoi aktiivisesti erityisesti aikakauslehtien osalta, joita on jo 30.6. mennessä luettu enemmän kuin koko vuoden 2023 e-aikakauslehtien käyttö oli lisälmen osalta (e-kirjasto 2899/v. 2023 epress 1475).

Ylä-Savon kirjastoverkko Rutakko otti ensimmäisenä kirjastoverkkona Suomessa käyttöön uuden Quria-kirjastojärjestelmän. Järjestelmäpäivityksessä tietokantaa siivottiin tehokkaasti, ja sieltä poistettiin mm. vanhentuneita koulukirjastojen tietoja. Kirjastossa tehtiin myös aktiivista kokoelmatyötä poistamalla erityisesti vanhempaa aineistoa, jonka siirtyminen päivityksessä oli haasteellisempaa. Järjestelmäpäivityksen vuoksi kirjaston toiminnassa oli laajoja käyttökatkoja. Hankintoja tai poistoja ei pystytty tekemään 26.4.-29.5., ja asiakaspalvelun toiminnot kuten lainaus ja palautus olivat poissa käytöstä 15.-29.5. Pääkirjasto pidettiin avoinna myös päivityksen aikana, mutta kirjastoauto ei liikennöinyt. Samassa yhteydessä uudistettiin myös Rutakko mobiilikirjasto -sovellus. Toiminnan käyttökatkot näkyvät tunnusluvuissa, mutta esimerkiksi kokonaislainaus ei vähentynyt kovinkaan merkittävästi.

Suonenjoki on liittymässä Rutakko-verkkoon syksyllä 2024. Liittymistä valmisteltiin kevään Quria-projektissa, jossa Suonenjoki oli mukana. Varsinainen liittyminen tapahtuu syyskuussa. Suonenjoen liittyminen ei aiheuta käyttökatkoa Rutakko-kirjastoille.

Itä-Suomen Aluehallintovirasto myönsi 18.000 euron avustuksen ”Inspiroiva ja ihmeellinen kirjasto – yhdessä uudistuen kohti tulevaisuutta” -hankkeelle, jossa pyritään kattavasti osallistamaan asiakkaat kirjaston toiminnan kehittämiseen ja tulevaisuuden kirjastopalveluiden hahmotteluun hyödyntäen palvelumuotoilun menetelmiä. Hanke aloitetaan syksyllä 2024 ja sen lähtökohtana on keskeisesti kulttuurikeskuksen peruskorjaukseen liittyvä tilojen ja palveluiden uudistaminen.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat mukana Erasmus+ ohjelmassa yhdessä kansalaisopiston kanssa. Kevään 2024 liikkuvuuksien tavoitteena oli hakea kansainvälistä näkökulmaa lisälmen kulttuurikeskuksen peruskorjaukseen liittyvään toimintojen uudistamiseen. Huhtikuussa toteutettiin kolme liikkuvuusmatkaa, joiden kohteina olivat Helsingør Tanskassa, Örebro Ruotsissa ja Amersfoort ja Tillburg Hollannissa. Kohteiksi valittiin innovatiivisia toimijoita ja arkkitehtonisesti huomioitavia rakennuksia, joissa lisälmen kulttuurikeskuksen tapaan on kirjaston palvelut sekä muita kulttuuritoimijoita, kuten konserttisaleja, koulutustiloja ja

näyttelytiloja. Matkojen yhtenä tavoitteena oli tarkastella yhteistyötä kulttuurikeskusten erilaisten toimijoiden kesken. Liikkuvuuksien jälkeen käynnistettiin kirjaston, kulttuuripalveluiden ja opistojen yhteistyön suunnitelmallinen visiointi ja kehittäminen. Tällä pyritään siihen, että kuntalaiset saavat parhaan hyödyn kulttuurikeskuksen peruskorjauksesta.

Kirjastossa tehtiin monipuolista yhteistyötä ja järjestettiin monenlaisia tapahtumia ja käyttäjäkoulutuksia eri kohderyhmille. Toiminnalla mm. edistettiin lukemista, kirjallisuutta ja yhteiskunnallista vuoropuhelua, tarjottiin erilaisia kulttuurikokemuksia sekä tuettiin yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia. Erityisen hyväksi on koettu tapahtumayhteistyö Kuopion kaupunginkirjaston kanssa. Tapahtumissa pyritään tarjoamaan myös etäosallistumisen mahdollisuutta, ja kävijämääriin sisältyykin iso joukko tapahtumastriimin tai tallenteen katselijoita. Erityisen suosittu oli Lotta-Sofia Saahkon kirjailijavierailu, joka tavoitti verkon kautta 4176 katselijaa. Kalenterivuoden tapahtumatallenteiden katselijat tilastoidaan AVI:lle 31.12. tilanteesta, joten tässä ilmoitettu tapahtumien kävijämäärä sisältää verkko-osallistujat vain sellaisista tapahtumista, joiden tallenteiden käyttöaika on jo loppunut.

Kirjastossa toteutettiin syksyllä 2023 Nyt lukemaan! -ikäihmisten monilukutaidon edistämisen hanke, jonka jälkeen keväällä toteutettiin hankkeessa esille nousseita tapahtumatoiveita ja jatkettiin yhteistyötä hankekumppanien kanssa kirjastovierailujen ja esimerkiksi Ilvola-Säätiöllle toteutetun digiluennon merkeissä. Kirjasto aloitti yhteistyökokeilun Pohjois-Savon hyvinvointialueen etäryhmätoimintaan, jossa kirjasto tuottaa sisältöä halukaille PSHVA:n etäryhmille esimerkiksi kertomalla kirjastotoiminnasta tai runotuokiolla.

Kulttuurikasvatussuunnitelmia toteutettiin tarjoamalla kirjastonkäytön opetusta, kirjailijavierailuja sekä muuta toimintaa. Kirjasto on järjestänyt 58 lasten kirjavinkkausta ja tapahtumaa, jotka liittyvät kirjallisuuteen ja lukemisen edistämiseen, ja niissä tavoitettiin 939 osallistujaa. Kouluille ja varhaiskasvatuksen yksiköihin toimitettiin 50 kirjapakettia. Lukudiplomin suoritti 519 alakoulun oppilasta.

Kirjastopalvelut	TP2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- lainausten lukumäärä (kokonaislainaus)	329 758	350 000	158 227**	45,2
- kirjaston kävijämäärä (pääkirjasto ja kirjastoauto)	186 639	185 000	101 224**	54,7
- kirjaston tapahtumat, lukumäärä/kävijämäärä	260/11 597	200/9 000	123/9 271	61,5/103,0
- €/laina (netto, sis. poistot, vyör.kulut)	3,98	3,81	4,35	114,2
- €/käynti (netto, sis. poistot, vyör.kulut)	7,03	7,21	6,80	94,3
- kokonaislainaus/asukas	16	16	7,67	47,9

Kirjastopalvelut	TP2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- kirjastoauton aukiolotunnit	1 286	1 200	549,5**	45,8
- kirjastoauton kävijämäärä*	33 102	33 000	12 681**	38,4
- kirjastoauton lainausten lukumäärä*	63 013	67 000	26 728**	39,9
- kokoelma säilyy laadukkaana; hankintojen ja poistojen määrä lähellä toisiaan (hankinnat - poistot = 0)	hankinnat 9 227 poistot 16 281	hankinnat 10 000 poistot 14 000	hankinnat 2 902 poistot 7 703 (+tietokannan siivous 8379)	29,0 55,0

*uusia tunnuslukuja **järjestelmäpäivityksestä johtuva käyttökato palveluissa 15.-29.5.

7.3.2 Kulttuuripalvelut

3520 Kulttuuripalvelut	TA 2023	TA+muutos 2023	Toteutunut 30.6.2023	Tot %
Toimintatuotot	85 600	85 600	39 037	45,6
Toimintakulut	- 838 300	- 838 300	- 411 698	49,1
Toimintakate	- 752 700	- 752 700	- 372 661	49,5

Iisalmessa kulttuuripalvelut ovat mukana edistämässä, tukemassa ja järjestämässä kulttuuritoimintaa. Keskeisenä tehtävänä on kehittää kulttuurin toimintaympäristöä mm. hankkeilla ja yhteistyöverkostoilla. Toiminnan osa-alueita ovat kulttuurin toimintaedellytysten tukeminen ja järjestöyhteistyö, Kulttuurikeskuksen tilojen hallinnointi, vuokraus ja palvelut, tapahtumat Kulttuurikeskuksessa ja Juhani Ahon museolla, museotoiminta, näyttelytoiminta, julkinen taide sekä kaupungin taidekokoelman ylläpito.

Valtakunnallisesti kulttuurialalla painotetaan osallisuuden merkitystä sekä kulttuurialan vahvaa ja elinvoimaista perustaa. Iisalmessa on jatkettu prosenttitaideperiaatteen käyttöä, mikä lisää julkisen taiteen saavutettavuutta kuntalaisille ja luo työmahdollisuuksia taiteilijoille. Kesäkuun loppupuolella valmistui Soinlahden koululle Risto Pentikäisen prosenttitaide-teos. Kulttuuripalveluiden saavutettavuutta on parannettu tarjoamalla monipuolisesti maksuttomia tilaisuuksia sekä edullisia pääsymaksuja tapahtumiin. Nuorille suunnattu maksuton Iisalmi Hoods -tapahtuma pidettiin koulujen päättäjaislauantaina 1.6. torilla. Esiintyjänä oli nuorten toivoma alternatiivisen popin suunnannäyttäjä costee. Tapahtumaan haettiin lämpöräppäribändiä avoimen haun kautta, ja esiintymään valittiin kuopiolainen räppäriduo Bojos. Tapahtuma tavoitti n. 600 katsojaa, ja se järjestettiin yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa.

Kulttuurin toimintaedellytyksiä on vahvistettu tukemalla kulttuuritarjontaa tuottavia yhdistyksiä ja toimijoita. Yhdistysten toiminta-avustusten lisäksi on jaettu kulttuurin kohdeavustuksia uusiin kokeiluihin ja kohteisiin 13 toimijalle. Uusittuja perusopetuksen ja

varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatusohjelmia on alettu jalkauttaa ja viedä käytäntöön alkuvuoden aikana. Kulttuurikasvatusohjelmat takaavat lapsille ja nuorille tasavertaisia mahdollisuuksia päästä kulttuurin pariin. Kulttuuripalveluiden ja Ylä-Savon Kotiseutuyhdistyksen yhteistä yhteisamanuenssitoimintaa on jatkettu viisivuotisella jatkohankkeella (2024-2028). Alkuvuoden aikana yhteisamanuenssihankkeessa on painopisteenä ollut Kotiseutumuseon näyttelyuudistus. Juhani Ahon museolla on panostettu markkinointiin ja museon myyntituotteisiin sekä avattu aiemmin varastona toiminut navetta yleisölle. Lapsille on myös kehitetty tekemistä museokäynnin yhteyteen.

Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisessä on huomioitu yksikölle asetetut kehittämiskohteet, erityisesti kulttuurikeskuksen tilojen ja palveluiden kehittäminen tulevaan peruskorjaukseen liittyen. Alkuvuoden aikana onkin osallistuttu aktiivisesti peruskorjauksen ja väistötilojen suunnittelukokouksiin. Lisäksi kirjasto- ja kulttuuripalvelut on ollut mukana Erasmus+ -ohjelmassa, jossa on haettu kansainvälistä näkökulmaa lisälmen kulttuurikeskuksen peruskorjaukseen liittyvään toimintojen uudistamiseen. Liikkuvuusmatkat suuntautuivat Tanskaan, Ruotsiin ja Hollantiin.

Kulttuuripalvelut	TP2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- kulttuuripalveluiden järjestämien tapahtumien lukumäärä kpl/vuosi	41	45	21	46,7
- Kulttuuripalveluiden järjestämiin tapahtumiin osallistuneiden määrä, hlöä/% asukkaista	13 759/66 %	7 000 / 33 %	3 654 / 18 %	52,2/54,5
- Kulttuurikeskuksessa pidettävien tilaisuuksien määrä kpl/vuosi*	887	700	408	58,3
- avustusta saavien yhteisöjen ja muiden toimijoiden lukumäärä	9+10	10+8	9+13	122,2
- Juhani Ahon museon kävijämäärä	5 234	4 000	1 103	27,9
- kaupungin tuki €/kulttuuritapahtumassa käynti	5,17	12,54	7,25	57,8
- kulttuuritoimen nettokustannukset, €/asukas	36,98	36,36	18,00	49,5
- €/ Juhani Ahon museokäynti	13,06	19,30	28,05	145,3

*sis. myös kirjaston tapahtumat 2022 lähtien

8.4. Liikunta- ja nuorisopalvelut

8.4.1 Nuorisopalvelut

3610 Nuorisopalvelut	TA 2023	TA+muutos 2023	Toteutunut 30.6.2023	Tot %
Toimintatuotot	144 700	144 700	173 535	119,9
Toimintakulut	- 874 300	- 874 300	- 390 035	44,6
Toimintakate	- 729 600	- 729 600	- 216 501	29,7

Nuorisopalvelujen toiminnot keskittyivät pääosin linja-autoasemalla sijaitseviin tiloihin, nuorisotila Luukun muutettua linjaa-autoaseman odotusalaan kunnostettuun tilaan ja Ohjaamon muutettua linja-autoaseman päätyyn vuoden 2024 alussa. Nuorisopalvelujen kokonaisuus muodostuu perusnuorisotyöstä (sis. tilatoiminnan, tapahtumat, koulunuorisotyö), ohjaamotoiminnasta, etsivästä nuorisotyöstä ja Ankkuri-nuorisotyöstä. Perusnuorisotyö tarjoaa ryhmä- ja tilatoimintaa, koulunuorisotyötä, twist-kesätyötoimintaa, tapahtumia, kursseja sekä jalkautumista nuorten kokoontumispaikkoihin. Nuorisotila Luukku oli avoinna iltapäivisin ja iltaisin koulujen toiminta-aikaan viitenä arkipäivänä viikossa. Sen toiminnasta vastasi yksi nuoriso-ohjaaja apunaan kaksi palkkatukelaista. Nuorisotila Kuoppa oli auki kolmena iltapäivänä viikossa ja toiminnasta vastasi koulunuorisotyöntekijä apunaan yksi palkkatukelainen Luukusta. Tilojen aukioloajoista, sisällöistä ja toiveista toiminnan sisällöksi kuultiin säännöllisesti nuoria. Yhteinen Askel- koulunuorisotyöhankkeen AVIn rahoitus päättyi 6/2024 (kohteena Kangaslammin ja Mansikkaniemen alakoulut) ja uuden AVIn rahoittaman Tunteet Tutuksi -koulunuorisotyön hankkeen (kohteena Edvin Laineen ja Mansikkaniemen alakoulut) käynnistämistä valmisteltiin. Twist-kesätyötä uudistettiin järjestämällä perusrhmien lisäksi uusina luonto- ja yritysryhmät sekä nuorten toiveiden mukaan enemmän tapahtumaryhmiä. Edellisvuosiin verrattuna twist-kesätyöntekijöiden työmotivaatiossa ja käyttäytymisessä havaittiin muutosta huonompaan suuntaan. Nuorisopalvelut organisoivat lisälmen nuorisoneuvosto INN:n toimintaa. Ankkuritiimissä työskenteli Ylä-Savon kuntien yhdessä palkkaama nuorisotyöntekijä kahden poliisin ja hyvinvointialueen yhden palveluohjaajan sekä yhden (60 %) sairaanhoitajan muodostamassa tiimissä. Ankkuritoiminta on moniammatillista yhteistyötä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja rikosten ennaltaehkäisemisessä.

Etsivässä nuorisotyössä oli kolme työntekijää. Vieremän kanssa on toiminnasta yhteistyösopimus. Vieremälle ja oppilaitoksiin on nimetty omat yhteyshenkilönsä. Etsivässä nuorisotyössä vahvistettiin sähköistä yhteysetsivään.fi -palvelua.

Nuorisopalvelut on mukana Savon kuntien yhteisessä Point-nuorten nettiportaalissa, jonka

kautta tiedotettiin nuorille suunnatusta toiminnasta. Nuorisolain mukainen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto (monialainen työryhmä) toimii nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja sama työryhmä toimii myös oppilashuollon ohjausryhmänä. Kaupungin nuorisopalvelut ja Iisalmen seurakunnan nuorisotyö ovat laatineet yhteisen Tehostetun nuorisotyön AVIn suositteleman suunnitelman, jonka mukaan toimitaan, mikäli tapahtuu nuoria koskettava esim. iso onnettomuus tai väkivaltatilanne. Nuorisotyön koordinaattori toimii myös oppivelvollisuuslain mukaisena toisena kunnan Valpas-vastuuhenkilönä.

Nuorisopalvelut	TP2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- Nuorisotoiminnan kävijämäärä	27 403	17 000	15 767	92,6
- Twist-nuorten lukumäärä	119	115	125	108,7
- Nuorisopalvelujen nettokustannukset €/alle 29-vuotias	101,85	119,63	37,21	31,1
- Etsivän nuorisotyöhön ohjautuneiden/asiakkuuteen ohjautuneet	134/78	135/80	77/66	57,0/82,5
- Ohjaamon kävijämäärä	1 291	1 100	725	65,9
- Twist-nuorten palaute kesätyöjaksostaan*	4,45	4,40	4,3	97,8

8.4.2 Liikuntapalvelut

3620 Liikuntapalvelut	TA 2023	TA+muutos 2023	Toteutunut 30.6.2023	Tot %
Toimintatuotot	252 000	252 000	292 009	115,9
Toimintakulut	-3 464 600	-3 464 600	- 1 729 937	49,9
Toimintakate	- 3 212 600	- 3 212 600	- 1 437 928	44,8

Liikuntapalvelujen toiminnan tavoitteena on terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, liikunnallisen elämäntavan edistäminen. Liikuntapalvelut vastaa liikunta- ja nuorisotilojen varauksista, käytön ohjauksesta, viestinnästä ja markkinoinnista sekä liikunta-, nuoriso- ja vammaisjärjestöjen tukemisesta. Yhteistyössä eri tahojen kanssa järjestettiin lasten ja nuorten, aikuisväestön, ikäihmisten ja erityisryhmien liikuntaa. Ostopalveluilla tuotettiin muun muassa ohjattua toimintaa lapsille ja nuorille, aikuisväestölle sekä erityisryhmille. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi huomioitiin tavoitteiden mukaiset kehittämiskohteet; Elintapaohjaus, Perheliikunnan ja harrastusten sekä Liikuntaolosuhteiden edistäminen. Keskustan rannan uinninvalvontaan palkattiin kaksi rantavalvojaa. Hallitusohjelman mukainen elintapaohjaus käynnistettiin yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa.

Liikunta- ja nuorisotilojen ja alueiden verkosto on laaja. Liikuntapalvelut luo edellytyksiä liikunnan omatoimiseen ja järjestöjen järjestämään toimintaan osallistumalla yhteistyössä

teknisen toimen kanssa liikuntapaikkojen ja -ympäristöjen suunnitteluun ja ylläpitämiseen. Liikuntaolosuhteita kehitettiin laaditun Liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelman 2022-2030 mukaisesti. Investointiohjelman mukaisesti käynnistettiin Paloisvuoren mattohissin hankinta sekä jatkettiin ulkokuntoilulaitteiden uusimista ulkoilureiteille. Jäähallin oheistilojen rakentaminen käynnistyi. Vuodelle 2025 lisälmelle myönnettiin Suomen Cupin hiihdon osakilpailu.

Hanketoiminnalla vahvistettiin liikuntapalvelujen kehittämistä. Järjestöt olivat tiivisti mukana toteuttamassa lisälmen Harrastamisen -mallia (IHMe). Toimintaa jatkettiin kaudelle 23/24 yhteensä 100 000 € valtionavustuksen turvin. lisälmen harrastamisen mallin toiminnan piiriin kuluu kaikki peruskoulut. IHMe tuntitarjonnassa on sekä ohjattuja että omatoimisia harrastusryhmiä, jotka kokoontuvat sekä kouluilla, että harrastuspaikoilla. Säännöllisten kerhojen määrä oli noin 50 kerhoa viikossa. Keväällä valmisteltiin uusi hakemus AVI:lle kaudelle 24/25.

Nuorisopassi mobiilisovellusta laajennettiin 5-9.luokkalaisten lisäksi koskemaan lukiolaisia. Toisen asteen mobiilisovellus on nimeltään FredoApp, joka on toiminnaltaan vastaava kuin Nuorisopassi. Muut toisen asteen oppilaitokset eivät olleet halukkaita lähtemään FredoAppiin mukaan. Sovellusten myötä mm. lasten ja nuorten uimahallikäyntien ovat lisääntyneet. Nuorille maksuttomien etujen avulla tuettiin lasten ja nuorten omatoimista vapaa-ajan harrastamista.

Liikuntatilojen- ja alueiden käytön ehdot ja toimintaohjeet päivitettiin (Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 7.5.2024 § 45). Lasten ja nuorten omatoimisen liikkumisen mahdollisuuksia lisättiin, jolloin pystytään mahdollistamaan liikkuminen myös vähävaraisille perheille. Maksuttomien perhevuorojen varausoikeus on iisalmelaisten lapsiperheiden lisäksi lastensuojeluyksikön tai perhekodin työntekijällä sekä perhesosiaalityön ammatillisella tukihenkilöllä, kun he harrastavat yhdessä asiakkaidensa tai yksikössä asuvien alle 18-vuotiaiden kanssa. Perhevuoroksi hyväksytään myös junioreiden pienryhmien taitovuorot. Maksuttomien perhevuorojen varausmäärät kasvoivat huomattavasti (+100h) vertailujaksolla 1.1.-30.6. edellisvuoteen verrattuna.

Iisalmelaisille liikuntaseuroille toteutettiin Liikuntaseurakysely keskisuurten kuntien liikuntaviranhaltijoiden verkostossa luodun toimintamallin mukaisesti. Kyselyn tulosten perusteella liikuntaseurat ovat pääsääntöisesti hyvin tyytyväisiä muun muassa vuorojakojärjestelmän toimivuuteen, avustus- ja tukipolitiikkaan ja liikuntaolosuhteisiin. Suurimpina tulevaisuuden haasteina koettiin vapaaehtoistyön väheneminen, nuorten drop

out -ilmiö, lasten ja nuorten liikuntataitojen heikkeneminen sekä harrastamisen korkeat kustannukset. Noin 50 % kyselyyn vastanneista liikuntajärjestöistä on alkanut kehittämään seurojen välistä yhteistyötä.

Keväällä 2024 aloitettiin liikuntapalveluiden ohjatun toiminnan kehittäminen, jossa kyselyin osallistettiin sekä asukkaita että ohjaajia. Kyselyiden pohjalta uudistettiin ohjatun toiminnan kauden 2024-2025 kalenteria sekä syksyllä alkavaa tuntitarjontaa. Esimerkiksi sukupuolijaottelusta luovuttiin ja soveltavan liikunnan ryhmiä avattiin koskemaan laajempaa asiakasryhmää.

Varhaiskasvatuksen liikkumisohjelma käynnistettiin tiiviissä yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. Liikkumisohjelman tavoitteena on varhaiskasvatuksen liikkumisen yhdenvertaisuus ja tasalaatuisuus riippumatta siitä, mihin varhaiskasvatuksen yksikköön lapsi kuuluu.

Liikkumisohjelman on tarkoitus valmistua vuoden 2024 lopulla.

Liikuntatilojen ja -alueiden käyttöasteessa ei ole havaittavissa suuria muutoksia. Liikuntahallin käyttöasteessa on hieman nousua edelliseen. Perhevuoroja on varattu liikuntahallista enemmän kuin vuoden 2023 vastaavaan jaksoon verrattuna. Salibandyseura FBI:n joukkumäärä on kasvanut ja näin ollen vuorojen tarve on kasvanut. Liikuntahallin käyttöasteessa on huomioitu alakerran pelialueen käyttö. Jalkapallohallista siirtyi huhtikuun aikana ison kentän joukkueet Kankaan tekonurmelle, joka osaltaan vaikutti hallin käyttöasteeseen.

Liikuntapalvelut	TP2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- Avustettavien järjestöjen määrä	60	65	51	78,5
- Avustusta saavien liikunta- ja nuorisojärjestöjen toimintaan osallistuvien alle 18-vuotiaiden määrä	2 529	2 700	2 318	85,9
- Ohjattujen liikuntaryhmien määrä aikuisväestölle ja erityisryhmille (pitää sisällään uimahallin ryhmät)	54	50	51	102,0
- Lasten ja nuorten liikuntaryhmien ja - tapahtumien määrä (varhaiskasvatus)	35	35	35	100,0
- Harrastamisen Suomen-mallin kerhojen määrä	50	50	52	104,0
- Tilat ja alueet/käyttöaste käyttökaudelta				
Jäähalli 5.8.-15.4., ilta 16-22	94	95	94	99,0
Jalkapallohalli 15.11.-30.4., ilta 16-22	79	80	80	100,0
Liikuntahalli 1.9.-31.5., ilta 16-22	54	50	57	114,0
Kankaan tekonurmi 15.4.-15.11., ilta 16-22 (ei vapaakäyttöä mukana)	26	40	26	65,0
- Liikuntapalvelujen nettokustannukset €/iisalmelainen	123,06	155,20	69,47	44,8

8.4.3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)

3630 HYTE	TA 2023	TA+muutos 2023	Toteutunut 30.6.2023	Tot %
Toimintatuotot	-	-	34 000	*****
Toimintakulut	- 95 700	- 95 700	- 37 282	39,0
Toimintakate	- 95 700	- 95 700	- 3 282	3,4

Kunnilla on lakisääteinen velvoite edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä (Kuntalaki 410/2015, 1 §, 37 § ja Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, 6 §).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä kunnassa on laaja-alainen ja poikkihallinnollinen. Hyvinvointia edistäviä toimia tehdään kunnan kaikilla sektoreilla.

Iisalmen hyvinvoinnin edistämisen vuosiraportti 2023 käsiteltiin hyvinvointijaostossa 12.2., sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 20.2., kaupunginhallituksessa 26.2. ja kaupunginvaltuustossa 18.3. Yhdenvertaisuussuunnitelman seurantaraportti hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 18.3. ja Iisalmen päihdetilannekatsaus ja ehkäisevän päihdetyön rakenteet ja tehtävät käsiteltiin hyvinvointijaostossa 28.5.

Iisalmen kaupungin HYTE-työryhmä seuraa asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä. Työryhmän tehtävänä on viedä toimialoille hyvinvointitietoa ja menetelmiä.

Asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta edistettiin Ideoista ihmeiksi - Osallistuvan budjetoinnin keinoin. Asukkaat pääsivät ideoimaan ja äänestämään kohteen, jolla edistetään asukkaiden hyvinvointia. Osallistuvaan budjetointiin on varattu 100 000 € ja asukkaat valitsivat toteutettaviksi kohteiksi näköalatornin Paloisvuorelle sekä ulkoilmaelokuvatapahtuman.

Yhteistyön kehittäminen eri järjestöjen ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa on hyvinvoinnin edistämistyön keskiössä. Hyvinvointialueen kanssa on osallistuttu vuosittaiseen lakisääteiseen hyte-neuvotteluun.

	2022	2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
HYTE-kerroin	75 /	67 / 67	67	67	100,0
HYTE-kerroin	21,3 €/asukas	19,1 €/asukas	20 €/asukas	19,1 € /asukas	95,5
TEA-viisarin kokonaispisteet / koko maa	74 / 68	70 / 70	70	71	101,4
Kuntajohto (tieto kerätään parittomina vuosina)	85 / 77	83 / 82	83	83	100,0

	2022	2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
Perusopetus (tieto kerätään parittomina vuosina)	66 / 65	66 / 65	66	71	107,6
Lukiokoulutus (tieto kerätään parillisina vuosina)	61 / 65	61 / 65	61	61	100,0
Liikunta (tieto kerätään parillisina vuosina)	84 / 72	84 / 72	84	84	100,0
Kulttuuri (tieto kerätään parittomina vuosina)	72 / 66	64 / 71	64	64	100,0

8.4.4 Uimahalli

3640 Uimahalli	TA 2023	TA+muutos 2023	Toteutunut 30.6.2023	Tot %
Toimintatuotot	630 000	630 000	420 317	66,7
Toimintakulut	- 1 841 800	- 1 841 800	- 870 513	47,3
Toimintakate	- 1 211 800	- 1 211 800	- 450 195	37,2

Uuden Iisalmen uimahallin (Saukko) merkitys seudullisena palveluna kaiken ikäisten kansalaisten liikuttajana sekä terveyden ja hyvinvoinnin lisääjänä on merkittävä. Saukon palveluihin kuuluvat allas-, kuntosali-, kassa- ja kahviopalvelut. Saukon kävijämäärätavoite oli ensimmäiselle täydelle vuodelle yhteensä 170 000 kävijää, josta kuntosalin osuus arvioitiin 40 000. Uimahallia sitoo valtuuston nähden toimintakate. Uudessa hallissa oli kävijöitä ajalla 3.4.2023-2.4.2024 yhteensä 187 591. Ensimmäisen puolenvuoden kävijämäärä vuonna 2024 oli yhteensä 105 245 kävijää, ka 634/pv. Eniten kävijöitä oli helmi-, maaliskuu- ja huhtikuussa, lähes 21 000 kävijää kuukaudessa. Allasosasto oli auki yhteensä 166 päivää ja kuntosali 177 päivää. Uuden hallin allasosaston ja kuntosalin asiakastoiveiden mukaiset aukioloaikojen laajennukset ovat lisänneet kävijämäärä esimerkiksi viikonloppuisin lähes kaksinkertaiseksi vanhaan halliin verrattuna. Kahvio siirtyi 1.5. omaksi toiminnaksi yrittäjän lopetettua kahvion toiminnan.

Viimeisen hallin ympäristöön tulevat parannukset tehtiin urakoitsijan toimesta kevään aikana. Ensimmäisen vuoden takuuhuolto / vuosihuollon (1kk) aikana tyhjennettiin kaikki altaat ja tarkistettiin mm. laatoitukset, parannettiin hallin turvallisuutta ja viihtyisyyttä lisäämällä mm. kahvion ilmanjähdytystä, altaiden käsijohteita, savunpoistoa ja korjattiin pieniä kohteita laatoituksessa. Takuuhuollossa ei noussut esille enää uusia merkittäviä rakennukseen liittyviä korjattavia kohteita.

Altaitten määrät, asiakasturvallisuus, aukioloajat, koulu-uinninopetus ja ohjattu toiminta lisäsivät tilapäisten henkilöstön ja ostopalvelun tarvetta. Hallitusohjelman mukainen elintapaohjaus käynnistetään kuntosalille yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Asiakastyytyväisyyttä ja hygieniatasoa seurattiin säännöllisesti. Allasvesien valvontasuunnitelma päivitettiin alkuvuodesta yhteistyössä ympäristöterveystarkastajan kanssa. Siivoustason valvonnasta tehtiin erillinen suunnitelma, jossa täsmennettiin sekä siivouksen määrällisiä että laadullisia asioita.

Uimahalli	TP2023	KS2024	Tot. 30.6.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- Uimahallin kävijämäärä	152 803	170 000	105 245	61,9
- Uimaopetuksessa olevien päiväkotien ja koulujen lukumäärä/kävijämäärä	30/7 920	34/11 000	33/5 845	97,1/53,1
- Kaupungin subventio/kävijä €	6,67	7,13	4,28	60,0
- Toimintatuotot % kuluista	41	34	48	142,1
- Valtakunnallisen uimataitokriteerin täyttäneet % (6lk.)	Eivät opetuksessa kevätkaudella uimahallin valmistumisen myöhästymisen takia	78	59,2	75,9
*- Henkilökohtaiset kuntosaliohjaukset, testit ja elintapaohjaukseen tulevat asiakkaat hyvinvointialueelta	250	250	173	69,2
- Seniorikorttien määrä / seniorikorteilla käynnit	1 200/30 000	1 350/35 000	669/25 384	49,6/72,5
Laatutavoitteet				
- Turvallisuusvaatimukset ohjeistuksen mukaiset (tekniikka, hygienia, asiakasturvallisuus).				
- Asiakastyytyväisyys: positiivisia palautteita 90 % (Happy or Not vastauksia n. 30 000).				

*elintapaohjaus uutena tavoitteena